

Izhaja v Gorici vsak četrtek opoldne. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez doposlane naročnice se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: Ulica Carducci 4, uprava: ul. Veturini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirajte pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdaja konsorcij »Goriške Straže«. Odgovorni urednik: Josip Vimpolšek. Tiskar: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Kruša igra.

Česar ni še doživel svet, to se dogaja na „mirovni“ konferenci. Na državne, razkošne stroške se zbirajo ministri, predsedniki in njih podrejeni organi na konferencah v Parizu, v Londonu, San Remu, Pallanzi (?). Svet je pričakoval od njih vsaj nekam pravične razsodbe in pravične razdelitve sveta, pa danes je svet prepričan, da sedé ob mizi „mirovne“ konference sami oblastneži, avtokrati, ki delijo svet, kakor se njim samim ljubi, in ki pri tej svoji krivični delitvi sejejo samo seme za nove vojne.

Kdo tega ne vidi? Govori se o miru, sklepa se o miru, morilno orožje pa rožlja in bobni po različnih državah. Bije se Poljak z Rusom, in to vojno proti Rusom podpirajo zavezniki sami. Vojna se napoveduje Jugoslaviji in Čehoslovski od Madžarov; Rumun, Bolgar, Turek in drugi brusijo svoje orožje za vojno, ker se vsak teh narodov čuti preveč prikrajšanega v svojih pravicah in svojem ozemlju, torej mir se sklepa na „mirovni“ konferenci, in obenem se s krivičnim postopanjem usiljuje morilno orožje v roke užaljenih, ponižanih narodov.

Vse kaže in dokazuje, da je sedanja „mirovna“ konferenca, naj se zbira kjerkoli, res pravi zločin. Sedanji svet ni več svet nekdanji, ki se je zvil pred zmagovalcem, sedanji narodi vedó, kaj jim pri tiče in česa jim treba, da lahko živé in obstojajo, in zato gledajo s preziranjem in zaničevanjem na vsak kraj, na vsako mizo, okoli katere se zbirajo novodobni „mirovni“ hudodelci. Delajo mir, po svetu pa se pretaka kri, in je na tem, da se bo še pretakala, in pri tem še sami podpirajo vojno. Iščejo hudodelcev, ki so zakrivali svetovno vojno, pa svet bo nje same poiskal, če jih prej smrt ne pobere, da dajo odgovor, čemu so na „mirovni“ konferenci s krivicami sami netili požare novih državljnih vojen.

Ne govorimo tukaj o krivicah, ki so se zgodile na raznih „mirovnih“ konferencah raznim narodom, tukaj govorimo le o krivici, ki se namerava storiti tu ali tam na „mirovni“ konferenci slovenskemu narodu.

Gospodom, ki se zbirajo na različnih krajih okoli mize „mirovne“ konference kličemo: Dosti je vaše igre z narodi, ki želijo in potrebujejo miru! Hinavci, o miru govorite, pa vojno netite! Izginite, ne le s političnega pozorišča, ampak sploh s površja zemlje, da vas ne zadeve maščevalna roka zatiranih narodov, ker miru ne boste napravili vi pri zeleni mizi „laži-mirovne“

konference, ampak mir si bodo napravili narodi sami brez vas na podlagi „samoodločbe“. Zadnjikrat gleda svet to kruto igro, da par oseb svojevoljno deli in reže svet! „Samoodločba“ je bila povod, da so razni narodi položili orožje in končali svetovno vojno, ta beseda in nje uresničenje bo tudi končno sklenila mir med različnimi narodi! Le pravičnost pomenja danes — mir!

To pomnite vi hinavci, voditelji „mirovne“ konference! Vi stari avtokrati in politični grabeži, vi ne spadate več v sedanje demokratične čase! Narodi bodo šli preko vas do svojih pravic. Če tega ne umete, in če pravičnosti ne mislite izvršiti, izginite, zločinci krvavega svetovnega slovesa!

V resni premislek.

Bilo je pred meseci, ko je neki beneški poslanec v svojem parlamentarnem govoru pozval med drugim vlado, naj bi ne računala ljudstvu barak, ki jih je postavila namesto porušenih hiš, dražje, kakor stanejo vlado. Zdi se, da je bil ta njegov klic tekom parlamentarne debate pozabljen, kajti o tej zadevi se pozneje ni več govorilo. Stvar zanima tudi nas, ker je vlada tudi našemu ljudstvu napravila nekaj barak, zato, da za silo prebivajo v njih. Tudi mi moramo izvedeti, kaj vlada pravzaprav misli o teh barakah in ako morda ne računa, da jih bo moralo ljudstvo odplačati pri izplačevanju vojne odškodnine. V začetku navedeni poslanec poziv nam da misliti in veli biti na straži.

Zahteva, da ne sme vlada našemu kmetu računati niti centezima za barake, ki mu jih je postavila za zasilno bivanje, mora postati splošna in neodmenljiva.

Toda z ugodnim rešenjem vprašanja o barakah, še iz daleka ne bomo odstranili gospodarskega poloma našega ljudstva: Problem zopetne uspostavitve prejšnjega blagostanja je preveč zamotan, da bi se ga rešilo z enim samim udarcem.

Silno je sumljivo nastopanje raznih tujih podjetij, ki po deželi popravljajo in grade poslopja. Ne smemo pozabiti, da dovoljuje vlada samo 350% poviška k cenitvi škode na podlagi leta 1914, in da tako odločena odškodnina nikakor ne zadostja za popravilo, odnosno za zopetno zgradbo stavbe. Nastane vprašanje, kdo bo podjetju, ki ob današnji neznosni draginji izvršuje stavbinska dela, plačal razliko med svoto, ki jo izplača vlada, in med svoto, ki pripade podjetju za izvršeno delo?

Oglejmo si eden primer!

Za zgradbo hiše, ki je stala pred vojno 5000, je treba danes 50.000 Lir. Vlada prispeva 20.000, podjetje se pa vknjiži na hišo za 30.000. Ko mine nekaj let in padejo cene, požene podjetje lahko hiše na dražbo, in če ne bo zadostovala hiša, ji po sledilo še posestvo. — Ti pa, kmet, vzemi palico in pojdi s trebuhom za kruhom.

To je grozna past, nastavljena našemu ljudstvu, to utegne biti peklenški načrt, ki ga moramo streti!

Pa tudi gledé odmere vojne odškodnine na sploh, bo treba peskrbeti, da pride v tozadevni zakon več jasnosti in točnosti. Zlasti se mora izposlovati sprememba 5. člena tega zakona, ki pravi (è ammesso un risarcimento i. t. d.) „je dovoljena neka odškodnina“ i. t. d. Čisto umestne pripomnja advokat Ansil v svojem komentarju k zakonu: „Pomniti moramo, da dopušča zakonodajalec neko odškodnino in ne popolno odškodnino“.

Po domače povedano pomeni to, da fiskus lahko pritiska na vojne oškodovance tako, kakor se mu poljubi, dene jim obliž na usta, in jih odpravi.

Upajmo, da se bo znalo naše ljudstvo temu postaviti po robu, in izposlovati, da bo pri izplačevanju vojne odškodnine mnogo manj birokratizma, frazarstva in peska v oči, zato pa dosti več resne volje pomagati ljudstvu, več resnosti in več dejanj.

V tem oziru se moramo postaviti na noge vsi Goričani brez razlike narodnosti in prepričanja ter povzdigniti glas, da bo slišala vlada, kaj od nje terjamo in kaj nam mora brez pardona dati. Posamezno tega ne moremo in zato kličemo našemu ljudstvu: „Organizirajte se v društvu po vojni oškodovanih posestnikov, ker vam voda teče v grlo, in sicer utonete!“

Ven z besedo, da bomo vedeli, pri čem smo!

„Edinost“, ki se je tudi spomnila dr. Tumovega shoda v Bovcu, končuje ta svoj članek z naslednjim odstavkom in pozivom:

„Tako daleč je torej dospel dr. Tuma, da je v soglasju s komunistom Topalovičem radi svojih „komunističnih“ ciljev pripravljen razbiti državo, ki naj našemu narodu zagotovi življenje in bodočnost, ter žrtvovati tudi tega poslednjega! Mi pa tudi v resničnost tega najnovejšega „uverjenja“ dr. Tume — nimamo vere. Mi bi hoteli le videti, kak obraz bi mož delal,

čim bil hoteli na njegovi koži izvajati „komunistični program“? Če pa je ta njegov komunistični resničen: zakaj ga ni začel že izvajati — pri sebi? Saj mož menda ne hodi ob palici nemanika po deželi!!

In končno vprašanje: kako hoče svoje grmenje v Bovcu spraviti v sklad z izjavo hrvatskega komuniste dra Radoslaviča „Protestiram z vso odločnostjo proti nameri barantanja s Skadrom za Reko, ki bi bilo, kakor da si vrge iskro v balkansko smodnišnico. Kakor naši sodrugi na Reki smo tudi mi nespravljivi nasprotniki italijanske zasedbe jugoslovenskih ozemelj, kakršnja so Primorska, Istra in Reka; in, kakor oni, zahtevamo tudi mi, naj se D'Annunzio požene iz Reke!“

Kakor prepad zija tu med komunistom dr. Tumo in komunistom dr. Radoslavičem!! Ta poslednji ima pač še čuta za grudo, ki ga je rodila, dr. Tuma bi pa hotel to grudo potopiti v umazani vodi svojega — komunizma! Mi pa zaupamo v moralno zdravje in dobri zmisel ogromne večine našega ljudstva, da se ne bo puščalo zavajati od prokletih naukov in da ne bo hotelo rušiti podlage, na kateri edini more sloneti njega duševno in materialno življenje. Če pa jih je kaj, ki se jim v komunističnih stremljenjih zdi evangelijske njihove sreče, in ki hočejo iskati svojega izveličanja na strani dra. Tume: bodi jim! Ali, povedo naj to jasno, odkrito in takoj. Ker predvsem nam treba jasnosti v hiši naši v teh usodnih časih.“

Prav tako. Jasnosti nam je treba, da vemo, pri čem smo. Zlasti inteligenca naj se o tej točki odkrito izjavi, da vidimo, kdo je še naš prijatelj in kdo ni, kdo še ljubi slovenski narod in ga hoče braniti, in kdo mu hoče z rudečo vrvo zadržati vrat. Ven z besedo!

„Slovensko kmetijsko društvo v Gorici“.

Po precejšnjem obmolku oživel se je pri ustanovnem zborovanju dne 26. aprila t. l. ob udeležbi odličnih posestnikov, kmetovalcev in drugih gospodov „Slov. kmetijsko društvo“ za našo Goriško deželo po prenovljenih pravilih, kjer je bil izvoljen predsednikom mnogozaslужni gosp. Anton Jakonič, ravnatelj tukajšnjega Monta. Dne 20. t. m. je zopet seja društ. odbora, ki se bo pečala osobito s pričetkom društ. delovanja.

Namen potrebnega združenja je velekoristen, varovati in pospeševati gre kmetijske koristi na sploh, nakupovati in pro-

Pesmarica,

zbirka narodnih in drugih pesmi.

(Tiskala in založila Narodna Tiskarna v Gorici 1920. Strani 90. Cena nevez. L. 2.00 vez. L. 3.00.)

Poroča Venceslav Belé.

Po izdaji »Burk in šaljivih prizorov«, ki smo jih mi morda z nekako subjektivno usmiljenjem in predobrohotnim pogledom ocenili, ne da bi jih smatrali za literarno umetništvo, za kar jih je pa druga kritika s toliko bolj neusmiljeno objektivno brezobzirno zavrgla, je zaokrenilo založništvo z izdajo te pesmarice na pot pozitivno kulturne smeri.

»Kaj pa je tebe treba bilo?« zakliče morda marsikdo s Prešernovimi besedami, ko zagleda to — po mladosti in velikosti drobno literarno dete. Odgovor na to vprašanje nam daja založništvo (bolj gotovo sam zbiratelj) v predgovoru: »Odlučili smo se, da izdamo to knjižico, ker smo videli, da nageljni, roženkravti in rožmarini niso usejli samo na naših vrtih, od vojne upuščeni, ampak tudi v onih naših fantov in deklet; da se je v teh žalostnih, v begunskih barakah in strelskih jarkih prebitih vojnih letih skoro že izgubilo seme naše prej tako cvetoče domače pesmi in da se zdaj po nekod že ljulka seje v našo zemljo. — Zato smo izdali to knjižico, da bo naša mladina vedela in ohranila, kar so nam izročili očetje in naših očetov očetov očetje, da bo sprejeto dedščino nezmanjšano zapustila svojim sinovom in bodo ti sinovi pojoč pesmi, porojene iz src njihovih dedov, se spajali z njimi in se poljili s tisto silo, ki je branila in ohranila našo zemljo in našo besedo in ki bo tudi sinovom pomagala kljubovati in prenesti vse

sovražne vilarje. — Naj zacvetejo torej zopet naše pesmi na planinah naših Gor, ob bregovih naše Vipave, med skalami našega Krasa in pod trtami naših Brd. Naj bodo zopet spremljevalke našega dela in našega počitka, naše radosti in našega trpljenja.« — V teh besedah je dovolj jasno in glasno izražena tendenca te zbirke, ki ima odločno kulturni in narodnoobrambni namen in je je bilo treba za naše kraje in naše razmere bolj kot za širno domovino.

Te zbirke ne moremo primerjati s kakim Golarjevim pregledom naše slovenske lirike, niti s kakim — z dobro voljo a manjšo srečo zbranim — Ilesičevim »Cveticem slovenskega pjesništva«, niti s tistim nesrečnim, od Mohorjeve družbe ubogemu Lovrenčiču naprtnim »Brstjem iz vrta slovenskega pjesništva«, ampak edino najboljšo paralelo v našem slovstvu imamo za to »Pesmarico« v Razlagovi »Pesmarici«, katero je izdal 1863. o priliki Cirilmetodove tisočletnice. V predgovoru pravi med drugim: »Naš jugoslovenski narod ima obilo... pjesmi... Nabral sem jih torej lepo rokohvat, da boda milodišča kitica za tisočletnico slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, da bo še vročejša naša vroča ljubezen do domovine... Slovenskim dečkam in mladencem naj bodo v znamenje iskrene ljubezni... Donite tedaj zlate pjesmice po premili naši domovini od severa do juga, od vzhoda do zapada, kodar zveni jezik mili, dragi, sladki naš slovenski.«

Te naše zbirke ne smemo smatrati za zbirko najboljših lirike, ampak sprejeti jo moramo kot tekstovno zbirko najbolj razširjenih in priljubljenih narodnih in ponarodnih popevk. Ta pesmarica ima predvsem ta praktični smoter: ohraniti hoče, oziro-

ma osvežiti v spominu sedaj deloma pozabljeno, deloma popačeno — pristno in celotno besedilo k tistim napevom, ki so splošno živo ohranjeni, lepi, priljubljeni; nadalje hoče z vso odločnostjo izpodrinuti vse tuje malovedno, včasih naravnost otrovno blago, ki se je pod pritiskom razmer začelo vsiljevati med nas. Ta zbirka je namenjena predvsem generaciji naših fantov in deklet, kateri naj se z ljubeznijo oprimijo izključno domače in lepe pesmi ter jo naj izročijo prihodnjemu rodu. To je važna naloga naše mladine. — Zaradi napeva je zbiratelj zbral tekste bolj s čebelčno marljivostjo, kot da bi jih bil zbiral z razvajenim lepostarjem: a kljub temu je znal ohraniti v posameznosti kakor tudi v celoti umetniško noto pesmarice, kar nam razodeva večjo pesniško roko, ki nam je te pesmi zbrala in nam jih podala v šopek povezane.

Medtem, ko ima Razlagova »Pesmarica« zbrane pesmi raznih slovenskih jezikov, imamo tu 143 tekstov, ki so izključno slovenski — z izjemo hrvaške »Lepa naša domovina«, katere nikakor ni bilo mogoče izpušiti že zaradi tendence te »Pesmarice«. Narodne pesmi imamo brez označb, razen ruske poslovenjene »Rudeči sarafan«; »druge«, ki jih zbiratelj ne imenuje »umetne«, ker manjka nekaterim pristno umetniški značaj, imajo z malenkostnimi izjemami navedene pesnike. (Da je n. pr. Franc Cimperman spesnil »Na planine, na planine«, bi bilo lahko dobiti že v Mohorjevi pesmarici.) Strogo kritični slovestveni zgodovinarji bi s to »Pesmarico« — ki pa ni njim namenjena — ne bili posebno zadovoljni, ker je tekst na mnogih mestih netočen in nenatančen: to pa največ zaradi tega, ker so bile po večini

glasbene izdaje podlaga zbirki in ne originalne izdaje pesmi, kar je pri sedanjih goriških razmerah bilo skoraj nemogoče. — Glasbene izdaje v tekstovnem oziru niso vedno kritično točne in vestne. Tako lahko razumemo, da imamo na str. 45. pod naslovom »Planinska roža« tri štirivrstične kitice brez navedbe pesnika. To je odlomek Gregorčičeve pesmi »Ohrani Bog te v cveti« (IV. zv. Poesij str. 20.) Medtem ko ima Gregorčičeva pesem devet osemvrstičnih kitic, imamo tu le ½ prve in ½ kitice in poleg tega še netočen tekst, kakor ga imamo tudi v pesmi »Rože je na vrtu plela« str. 23. in drugje. Vilharjeva »Na goro, na goro!« str. 78. ima izpuščeno 3. in 4. kitico, v pesmi »Po jezeru« str. 10. so pomotoma razvrščene kitice 1. — 3. 2. — 4. V Jenkovi »Obujenki«, — »Midva« — imamo mesto originalnih, manj dobrih, dve tuji vrstici »poljubila itd.« Poleg navedenih je še več malih netočnosti, katere so brezdvomno zanešene, kakor rečeno, iz glasbene literature, ki pa je nimamo pri rokah za natančno primerjanje. Te stvari sicer ne ovirajo glavnega namena »Pesmarice«; ako bi se bile pa popravile, oziroma izpolnile, bi »Pesmarica« ne trpela, ampak le pridobila, tako n. pr. ako bi imeli v njej celo Gregorčičevo »Ohrani Bog te v cveti« itd. — Pri narodnih pesmih je kritična točnost in natančnost pri tolikih lokalnih variantah in osebnih redakcijah nemogoča. Dobro je, da se zbiratelj ni bal in izogibal dialektičnih oblik in izrazov.

Ako se ozremo na motive tu zbranih tekstov, lahko rečemo, da bodo veljale tudi tej zbirki Prešernove besede:

»Kdor jih bere, vsak drugače pesmi moje sodi. Eden hvali in spet drugi vpije: »Fej te bodi!« Razuzdanim bodo naše pesmi preneodložne. Al' terjalka porekó, da jih je v d h n i l z l o d i...«

(Dalje prih.)

dajati kmet. blago, pridelke, orodje, stroje itd., v kateri namen se otvorijo po deželi prodajalne, mlekarne in vinske kleti, ustanovitvi kmet. šole in prirejanje učne tečaje v kmetijstvu, izvesti zavarovanja, hranilnice in posojilnice in kar jesploh kmetovalcem potrebno.

Delokrog društva je toraj zelo obširen in postane le tedaj plodonosen, ako se ne le gg. posestniki, kmetovalci, poljedelci, vinorejci, obrtniki, rokodelci po deželi s svojim pristopom k društvu udeležijo, ampak vsi slov. rodoljubi namen in korist tega med ljudstvom širijo.

Za pristop k društvu je določena vpisnina 3 L. za kritje stroškov in poljubno štv. deležev po 25 L., kateri znesek pa se zamore v rokih po 5 L. v času enega leta poravnati.

Vstopnina se sprejema sleherni dan, razun nedelj in praznikov v 7/1. uradu v Gorici, via Contavalle št. 7/1. od 9 do 12 dop. ali od 3 do 5 ure popoldne.

Slehar društvenik ima pravico uživati vse ugodnosti pri društv. podjetjih, glasovati pri obč. zboru, ki je sept. sleharnega leta; biti izvoljen za društv. oskrb., biti deležen premoženja in čistega dobička, udeleževati se pri nabavi in razprodaji društv. blaga itd. — Društvo ustanovi po moči svoje podružnice po deželi.

Moč društva in njegov mogočen obstoj je toraj zavisen edino le od dobre volje, obilega podpiranja in resnega delovanja vseh kmetijskih struj, koje naj podpirajo s svojim uplivom in dobrim namenom vsi slovenski narodnjaki po deželi. Pri tem pa prosimo, da nam stari društveniki oprostite, če bomo kedaj pri sljenji potrkati na njih mogoče rahlo vest glede zastale dolžnosti iz prejšnjih let.

Goriški Slovenci, toraj na delo!

Kako moramo škropiti proti paležu ali peronospori.

(Iz „Kmetovalca“, 1920. B. Skalichy)

Ker se bliža čas škropljenja, je potrebno vinogradnike zopet opozoriti na najvažnejša pravila pri škropljenju trti proti peronospori, ki je brez dvoma najhujši in najnevarnejši škodljivec vinske trte.

Pri škropljenju igra glavno vlogo čas, kdaj škropimo. Dostikrat, posebno kadar je deževno leto, so ne samo dnevi, ampak celo ure merodajne za uspeh škropljenja. To je znanstveno utemeljeno v bistvu razvoja glivice peronospore, zlasti njenih poletnih pomnoževalnih organov, to je njenih poletnih trosov.

Kadar je zadostno toplota in vlaga, vemo, da napravi glivica na trti v juniju v 10 do 12 dneh, koncem junija ali julija še celo v 6 do 8 dneh novo seme (trose). Kar ni takrat, ko leta novo seme po vinogradu, že poškropjeno, to peronospora, če je dovolj vlažno, vse okuži. Zato je, kakor vidimo, najvažnejše, da poškropimo trto prvič v pravem času in drugič v kratkih presledkih, ki odgovarjajo zgoraj navedeni razvojni dobi glivičnih trosov.

Okužitev trte se prične na trti vedno do spodaj, to je od tal. Pri dežju odskakajo vodne kapljice vržejo v zemlji prezmujajo zimske trose, oziroma iz njih nastale rojilne trose peronospore na najnižje stoječe listne. To se zgodi navadno že majnika, kadar je stalna toplota vsaj 15° C. Nato napravi v 12—15 dneh gliva na teh listih prve poletne trose in tedaj nastane prva velika nevarnost, da se trte po njih okužijo.

Vinogradniki, opazujte torej vreme! Ako sredi majnika, letos morda že celo preje, ob zadostni toploti (vsaj 15° C) pada tople dež, morate najdalje po preteku 12—14 dni trte v vinogradu poškropiti, kajti takrat bo dozorelo prvo glivično seme, ki lahko okuži vse še nepoškropljene dele trte. — Na vsak način pa opazujte najnižje stoječe listne na trtah. Kadar ti začno nekako rumeneti, to je dobivati znane »oljnate« lise, je to znamenje, da se okuženi. Ako par takih listov odtrgate in jih položite na krožnik, obložen z mokrim, pivnim papirjem in krožnik pokrijete s priklopljenim drugim krožnikom ali skledo, se bodo na spodnjih straneh teh listov že v 24 ali 48 urah pokazale znane bele lise, ki sestojijo iz letnih trosov peronospore.

Isto se zgodi tudi na trti, če v teh dneh pada dež. Nevarnost prve okužitve trti je tedaj velika in treba je trte takoj v prvič poškropiti.

Najpozneje škropimo torej trte v prvič takrat, kadar opazimo na spodnjih listih (blizu tal) prvo znamenje paleža, to je rumenkaste, kakor oljnate lise na zgornjih straneh listov, pod katerimi se na spodnjih straneh listov kmalu na to prikažejo bele lise poletnih trosov peronospore. Ta čas pride navadno koncem majnika ali v začetku junija.

Če pade v tistem času dež, imamo pričakovati, da se najpozneje v 10 ali 12 dneh razvije drugi zarod poletnih trosov peronospore. Preden se razvijejo drugi trosi,

to je drugo seme peronospore, moramo trte poškropiti v drugič, da zavarujemo med tem časom izrasle trtne dele proti paležu. Drugič škropimo 10 do 12 dni za prvim škropljenjem, le če je suša, čakamo lahko udi 14 dni ali dlje.

Ako se pripravila k dežju, moramo na vsak način škropiti še pred dežjem, ne pa šele po dežju, kajti takrat bi bile trte najbrže od boleznij že okužene in bi škropljenje več zadosti ne izdalo.

Tretjič škropimo trte po preteku nadaljnjih 14 dni, v suhem vremenu po 3 tednih za drugim škropljenjem. Pri tem škropljenju, ki se vsi že po cvetju, moramo zlasti dobro poškropiti tudi grozdje, ki je v tem času najbolj izpostavljeno napadu paleža (najbolj občutljivo).

Proti peronospori škropimo torej pravilno v času od konca majnika do najpozneje srede julija trikrat, in sicer v začetku junija prvič, sredi junija drugič in po cvetju, to je v pričetku do srede julija, tretjič. Sredi ali v drugi polovici julija se priporoča, zlasti v mokrih letih, poškropiti še enkrat vse grozdje.

V zelo deževnih letih škropimo še v krajših presledkih, tako da poškropimo trte do srede ali druge polovice julija štirikrat.

Bolje je škropiti v krajših presledkih, torej rajše enkrat manj, pa z bolj močno galico.

Galico pripravljamo za prvo škropljenje enoodstotno, za drugo in tretje poldrugoodstotno, kvečjemu (zlasti v deževnih letih) dvooodstotno.

Ugašenega apna vzamemo na vsak kilogram galice poldrug kilogram. Galico raztopimo v polovici vode, apno v drugi polovici. Nato precedimo apno v večjo posodo in vlivamo polagoma, vedno mešajoč, raztopljeno galico v apnen belež, ne pa narobe. Nato vso zmes dobro premešamo in preskusimo s fenolfaleinim papirjem. Ako ta, v zmes pomočen, pordeči, je apna zadosti in gremo škropit, drugače je treba še apna pridejati. Preveč apna škoduje, ker galica slabeje učinkuje.

Namesto z galico apno zmesjo, škropimo trte lahko z enakomerno raztopino bakrene paste Bosna. Apna tej raztopini ni treba dodati, ker ga vsebuje pasta sama že dovolj. Pasta se razmeša v vodi in se z njo lahko takoj škropi. Če kaj škropiva ostane, se drži več tednov, ne da bi se pokvarilo, medtem ko je z apnom zmešana galica že po preteku 24 ur skoraj brez učinka. V čebur pred polnjenjem in v škopilnici med škropljenjem je treba galico, zlasti pa Bosnapasto večkrat premešati, da se proti paležu učinkujoča svetlomodra vsedlina ne poleže na dno, ker bi jo potem le prve trte dobile v zadostni meri, ostale bi pa bile paležu izpostavljene.

Liste trte je poškropiti na fino, tako, da od njih škropilna tekočina ne odteka in kolikor mogoče tako, da se pri škropljenju zadene tudi spodnje strani listov. Grozdje (zarod) je škropiti bolj močno, tako da od njega škropivo kaplja.

Pred prihodnjim dežjem se mora škropivo na trti dobro posušiti. Če dežuje preje, treba je takoj ko nastane lepo vreme, škropljenje ponoviti.

Komur je na razpolago, naj pomeša v škropivo še salojidin, tako da učinkuje škropivo proti trtni plesni. Salojidin se raztopi v galici šele za apnom. Bosnapasti se mora popreje dodati v tem slučaju tudi nekaj apna, in sicer ½ kg na 100 l. Salojidina raztopimo prvič ½ kg, drugič in tretjič pa po 1 kg na vsakih 100 l škropiva.

Vinograd bodi vedno dobro povezan, oplet in okopan, trte pa poleti prikrajšane. Čim večja gošča in vlaga, tem hujša je peronospora v vinogradu.

Štedimo!

V vojnem času so se naši ljudje naučili razsipavati denar. Zene, ki so nekoč veljale za skrbne in štedljive gospodinjice, so se dale zapeljati od obilnih »podpor« in so trosile denar za stvari, ki niso imele nobene vrednosti ali pa za razkošne predmete, kateri ne spadajo v kmetško hišo. — Nekaj je bila kriva slaba vrednost denarja, nekaj pa slaba razvada. Hudo je v hiši, kjer gospodinja ne ve štediti: še milijonsko premoženje propade, če ni štedljivosti. Tudi v teh težkih časih, kot jih preživljamo sedaj, bi bila štedljivost na mestu. Denar je sicer še vedno brez prave veljave, kar pa ne pomeni, da ga moramo izdajati, kadar ni ravno potreba. Prišli bodo časi, ko bo mnogo hujše za denar in bo treba vsako paro obrniti v žepu, predno jo bomo izdali. Če se sedaj odvadimo štediti, se bomo težko prilagodili razmeram, ki ne bo-

do prav nič ugodne za take razvade. Nosite svoje prihranke v hranilnice: učite deco, naj denarce, ki se mu podare, vlaga v posodice za štedenje!

Dopisi.

Iz Kanalskega. — V zadnjem času se čuje vsepovsod po gostilnah in trafikah veliko razburjenja proti finančnim oblastim. So stvari, ki se zdijo, da izvirajo le od njih laži-autoritete in domišljavosti. Če ubijesh piščanca, teči k njim; če ti pripeljejo slanino in se nahaja deset minut v hiši, ne da bi je naznanil, pa je po tebi. Zaradi koleka na steklenici likerja, ki ga lepo plačaja v kakšni delikatesni trgovini v Gorici, pa plačaj po L. 100. — Če ti pove tisti finančni organ, da je premalo kolekovan. Kako bo vedel deželan, koliko Lir kolekov je potrebno, če mestna trgovina tega ne ve?

Pri trafikah je pa še huje. — Komaj so v naglici povedali, da se ne sme prodajati več nego 20 cigaret ali 5 cigar, že ima ubogi hribovski trafikant s svojo „batego“ vrh sitnosti. Financi se ti preoblečejo v druge uniforme in v civil, ter gredo v trafike in tam se jim mnogokrat posreči z vsem dobrikanjem in z vso jim dano zvitostjo premočiti ubožega prodajalca, da jim da kakšno cigareto več od 20. Nato se legitimira takšen gospod kot „finančni paznik s posebno skrivno misijo“. Citirajo te na poevilstvo, napišejo dolge strani in sedaj čakaj, kar pride. Usojam si vprašati, kako dolgo bo to še trajalo, in je li tem ljudem vse dovoljeno? Naš ubogi človek ima takšen strah pred temi — le „gospodi“, da mirno plača in je zadovoljen, da jim je le živ prišel izpred oči. Kličejo včasih radi kakšnega podpis gostilničarja iz Bajnske ali Kala, tako, da zamudi več kot pol dneva. In vseh krivic, ki se godé, ne bi mogel niti popisati. Ali bi ne bilo umestno, sklicati shod, mogoče županske zveze, ki bi priključila k posvetovanju. Še prizadete. Stvar je važna in razburjenje teh prizadetih je na višku.

Če mislijo to ljudstvo izmozgati kot citrono in jo vreči na cesto, se silno motijo, treznosti je dovolj še in dobre volje tudi.

Iz Tolminskega. — Tudi nas je osrečil novi apostol komunizma dr. Tuma s svojim shodom, ki se je vršil v nedeljo na Modrijanovem dvorišču. Shoda se je vdeležilo okoli 300 ljudi, največ iz radovednosti, na shodu je bilo tudi velko Lahov, ki so dr. Tumi dobro pomagali. O čem je pa govoril? Vedno stara pesem. Vojsko je povzročilo ljudstvo, ker je bilo slabo vzgojeno v šoli, v cerkvi, vojska je podrla domove in ako jih zopet sežidate, bo zopet vojska, ako se razmere ne spremenijo; le ko bo vladal komunizem, bo vse dobro. Takrat bo imel delavec polno plačo, sedaj gre trud dela le gospodi v žep, gospodje vse pojedjo. Komunizem noče deliti male posesti, on hoče le dobro, zato naj kmecje ne nasprotujejo proletarijatu, ki je njihov prijatelj. Organizirajte se! Nočemo države, ne Italije ne Jugoslavije ampak proste občine, kjer boste sami volili učitelje, duhovnike, župane, uradnike. Kdor zagovarja delo in narodnost — zagovarja vojsko. Duhovniki uganjajo v cerkvi politiko... Ker ni videl prijaznih obrazov, je začel kmecje zmerjati, da so omejeni, ter jih pozival, naj pripeljejo na prih. shod, ki bo v enem mesecu, še žene, katere bo on dobro podučil itd. itd.

Duhovščino si je privoščil večkrat, omenil dekana ter si privoščil posebno „Gor. Stražo“, češ, kako grdo ga napada, ter da je najnesramnejši list; kričal je »lumpi, lumpi!«

Izzivan je spregovoril tudi navzoči g. kaplan, ki je povedal par besed.

Tako je končal dr. Tumov shod, — ljudje so več pričakovali ter so spoznali tega političnega sleparja. — Za hujskanje je človek vstvarjen. Nobene besede ni imel za nesrečno ljudstvo, nobene tolažbe, nobenega nauka, — le sovraštvo da vsega, kar ne trobi v njegov rog. Na prih. shodu ga bodo počakale naše ženske z golidami gnojnice! Na svidenje dr. Tuma!

Iz Kreda. Dne 28. aprila se je vračal iz Vidma s vozom tukajšnji voznik Matija Bntul. S seboj je peljal tri zaboje za nekobariško trgovko. — V Podbencesu se je ustavil, ker je moral podkovati konje. Med tem so drugi vozniki njegovi tovariši odšli naprej proti domu; sam pa je odhajal iz Podbencesa, ko se je mračilo. V Štupci ga ustavi finančni stražnik in zahteva naj odpre zaboje. Mož se ni branil, pač pa je rekel seveda v ital. jeziku, da ne more odpreti zabojev, ker nima orodja zato in ker niso njegovi. Stražnik se takoj razburi in reče: „Parla bene italiano, se no te mazzo!“ (Govori dobro italijanski, če ne te ubijem). Mož mu mirno odvrne, da ne zna boljše laški. Na to zamahne finančar proti vozniku in mu prizadene v nogo 8 cm. globoko rano, ali z bajonetom, ali z nožem, tega voznik ne ve. — Nato ukaže stražnik možu, naj gre z njim na finančno postajo, da pokaže rano. — Ko je pa videl polne hlače krvi, je velel vozniku oditi. S težavo se je voznik

vrnil do voza; nihče mu ni obvezal rane. — Vozil se je od Štupice do Robiča v nezavesti in med tem izgubil mnogo krvi. Šele doma so ga obvezali. — Pravi, da je dotični stražnik že prej grozil nekaterim osebam v Štupici samo zato, ker so Slovenci, češ, da so izdajalci. — Čudno, da ni že prej dotičnega finančarja nikdo naznanil, ko so ga vendar poznali in vedeli, da je celo domačinom navaren. — To je torej tista blažena dežela kulture, civilizacije in ne vem še kakih namišljenih dobrin. Če ne boš tam doli govoril pravilno italijanski, te lahko kak finančar ubije. — Pa kaj hočemo: Italija si prilastuje monopol na kulturo, zato jo morajo tudi finančarji stražiti z bajonetom.

Iz Robiča. — V sredo 5. t. m. je tu razsajal strašen vihar. Ko je prihajal okoli 10h zjutraj vlak iz Čedad, ga je vihar vrgel kakih 5 min. pred postajo Robič s tira v Nadižo, kjer leži ob nasipu narobe obrnjen. — Ker so se vozovi že preveč zibali, so potniki izstopili že v Podbencesu, le en vojak je bil težko ranjen in par lahko ranjenih.

Iz Cerkna. Odstopil je dosednji župan Franc Tavčar in na njegovo mesto je izvoljen g. Ivan Mlakar, iz Loga pri Cerknem.

G. Josip Tusulin, sodni oficijal, je premeščen k okrajni sodnji tolminski.

Iz Kobarida. Tužnim srcem naznanjamo, da nam je naša iskreno ljubljena, draga in nepozabna, čudovito lepa slovenska lipa po kratki, neznani bolezni, najbrže po tuji roki, zaspala.

Kakor vsaka slovenska mati, ki nosi svojega dojenčka v naročju in se ga veseli, da bo v svojih poznejših letih vzor slovenskemu rodu, tako se je tudi Kobarid veselil slovenskega drevesa, ki naj bi spominjal prihodnje rodove, da je tukajšnji rod vkljub vsem odčitujca mu povzročenim krivicam ohranil svojo slovensko zavest. Naš slovenski zaklad nam je usahnil, nikdar ga ne dobimo več nazaj(?), a spomin nanj nam ne bo nikdar usahnil, dokler bo živel naš kobarški, slovenski rod.

Zlobni reki, ki je kriva, da nam je naša lipa usahnila, želimo enako. — Žalujemo.

Politični pregled.

Notranja kriza v Jugoslaviji je končno vendarle rešena. Dr. Vesnić je sestavil po dolgih pogajanjih novo vlado. Prestolonaslednik regent Aleksander je podpisal ukaz, s katerim imenuje dr. Milenka Vesnića za ministrskega predsednika. Stojana Protića za ministra za konstituantno izenačenje zakonov, dr. Ljubo Davidovića za ministra za notranje zadeve, dr. Antona Korošca za ministra za promet, Marka Tričkovića za ministra pravosodja, Pavla Marinkovića za ministra vere, Kostjo Stojanovića za finančnega ministra, dr. Anta Trumbića za ministra za zunanje posle, Jožo Jovanovića za ministra za zgradbe, Svetozara Pribičevića za ministra prosve, dr. Velizarja Jankovića za ministra za poljedelstvo in vode, dr. Momčila Ninčiča za ministra za trgovino in industrijo, dr. Henrika Krizmana za ministra za agrarno reformo, generala Branka Jovanovića za ministra vojne in mornarice, dr. Mata Drinkovića za ministra pošte in brzojava, dr. Ivana Kovačevića za ministra za šume in rude, Živojina Nafajlovića za ministra za narodno zdravje, dr. Vekoslava Kukovića za ministra za socialno politiko in Rista Jojića za ministra prehrane.

Člani nove vlade so 17. t. m. položili prisego v roke prestolonasledniku regenta Aleksandra. Pri tej priliki je regent izrazil željo, naj ima nova vlada mnogo uspeha pri izvrševanju svoje velike naloge, v prvi vrsti glede ustave države. Zatrjeval je ministre, da bodo vedno našli podporo pri njem. Novo imenovani ministerski predsednik dr. Vesnić se je prestolonasledniku zahvalil za zaupanje ter ga je zagotovil, da more računati na to, da bo vlada za izvrševanje svoje važne naloge vporabljala vse svoje sile, toliko iz vdanosti do prestola, kolikor za narod iz pietete do junakov-mučenikov.

Dne 11. t. m. so se pričela v Pallanzi pogajanja med italijanskimi in jugoslovanskimi delegati, da bi končno vendar enkrat rešili jadransko vprašanje. Govorilo in pisalo se je, da zdaj gre zares, da topot pride gotovo do sporazuma, nekateri so celo trdili, da je sporazum že dosežen, in da delegati gredo v Pallanzo ta sporazum samo podpisat. Pa je prišlo vse drugače.

Ko se je otvorila prva seja, je Pasić spregovoril na kratko in dal besedo Trumbiću. Trumbić je začel, po svoji navadi, od začetka, kakor bi šlo za popolnoma novo vprašanje. Navajal je vse mogoče argumente v podporo svojih izjav. Navajal je statistične številk o jugoslovenskem in italijanskem prebivalstvu na spornem ozemlju in zaključil, zahtevajoč za Jugoslavijo Trst, Gorico, soško in nadiško dolino. Dokazoval je nato, da ni dala Italija doslej nikakršnih koncesij, ki bi upravičevale zahtevo po kaki odškodnini, ker ne gre za drugo nego za povrnitev jugoslo-

venskega ozemlja Jugoslaviji. Če hoče torej Italija zahtevati kake koncesije od Jugoslavije glede meja ali drugače, mora ponuditi primerno odškodnino.

Ko je Trumbić dokončal svoja izvajanja, je obrazložil Scialoja italijansko stališče. Pri prihodnji seji se je morala nato razviti razprava, toda medtem je izbruhnila v Rimu vladna kriza, ministerstvo Nititi je padlo, in pogajanja so se prekinila. Ker je odstopilo celo ministerstvo, je tudi Scialoja, ki je bil italijanski zunanji minister, zapustil Pallanzo in se naglo vrnil v Rim. Jugoslovanski delegat ostali dva dni še v Pallanzu, pa so nato tudi oni odšli. Pašić se je vrnil v Evian, kjer se zdravi. Trumbić s svojim spremstvom je pa odpoštoval v Pariz.

Ministerstvo Nititi je odstopilo, ker mu je zbornica izrekla nezaupnico. In sicer je topot glasovala proti vladi tudi ljudska stranka. Pri glasovanju o zaupnici je bilo pričujočih 305 poslancev, med katerimi so se štirje zdržali glasovanja. Za zaupnico je glasovalo 112 poslancev, proti zaupnici pa 193 poslancev. Tako je zbornica izrazila vladi nezaupanje, in vlada je podala kralju svojo ostavko, katero je kralj tudi sprejel.

Kateri naj bi bil Nitti-jev velik greh ali zločin, da ga je zbornica potisnila v stran? »Popolo Romano« piše o tem najbolj odkrito. Ta list pravi, da je silno izjavljajoče uplivalo na italijansko čustvovanje že to, da je na italijanskem ozemlju (v Pallanzu) bivalo jugoslovansko odposlanstvo. In to odposlanstvo je sestavljeno iz najhujših sovražnikov italijanske države, ki so tako predrzni, da so prišli v Pallanzo trdit, da je Trst slovenski, ki so prišli zahtevati zase cel Jadran itd.; to je žaljenje italijanskega čustvovanja, in kdor je tak sestanek dopustil na italijanskih tleh, ta je zločinec. In ker je ta zločinec Nitti, zato se je večina zbornice zagnala proti njemu. Izid glasovanja in nezaupnica Nititi pomeni odpor narodove zavesti in njegovega zastopništva proti sestanku v Pallanzu, pomegi zahteva, da se pogajanja prenehajo. Tako »Popolo Romano«. Pa so bili tudi notranje politični vzroki, ki so Nittija vrgli.

Kakor hitro je Scialoja prišel iz Pallanze v Rim, je res sporočil Nitti-ju, da so Jugoslovani zvišali svoje zahteve, da so te zahteve pretirane in nesprejemljive, in da so na dan zvlekli zopet mnogo zahtev, katere so bili tekom prejšnjih pogajanj in razgovorov že opustili.

Kdo naj sestavi novo vlado v Italiji? Takoj so se imenovala imena: Giolitti, Meda, Bonomi in zopet Nitti. Pa Meda, Giolitti in Nitti so odklonili sestavo nove vlade, katero nalogo je končno prevzel reformist Bonomi. Dva dni se je trudil na vse kriplje, da bi spravil novo vlado skupaj, pa se mu ni posrečilo. Imel je proti sebi socialiste in ljudsko stranko. Kralj je nato pozval k sebi Nittija in mu nanovo poveril sestavo nove vlade. Nitti se je udal in zopet prevzel to nelahko nalogo, kar se mu doslej tudi ni še posrečilo.

Gledé Nemčije sfa se Millerand in Lloyd George v Hythe posvetovala, koliko vojne odškodnine naj se naloži tej premagani sovražnici za obnovitev tih opustošenih krajev. Nemčiji je bilo naloženih 120 milijard vojne odškodnine in sicer v zlatu, da bi se tako izognilo spremembam valute. Francija bo od tega prejela 55 od sto, Anglija pa 25 od sto. Francija, ki ima ogromno opustošenega ozemlja, bi torej od teh 120 milijard prejela 66 milijard.

V poljsko-ruški vojni držijo Poljaki ob Dnjepru kakih 340 km dolgo črto, in sicer od Rečice, nekoliko južno od izliva Berezine do Risojeva. Boljševiške čete med črto Kalenkovice-Rečica in med Pripietom so bile popolnoma uničene. Poljaki so ujeli več tisoč ujetnikov in zaplenili veliko vojnega materiala. — Vest, da bi bili boljševiki zasedli Tiflis, je neresnična. — Boljševiki jemljejo s kavkaškega bojišča vse čete, ki so tam na razpolago, da jih morejo vreči proti Poljakom. Velikih boj-jev da se udeležuje 120 tisoč rudečih vojakov. V Moskvi, da so prepričani, da bo sredi junija vojna končana s porazom Poljske(?). (Op. ur. Kdo bi pač mogel vedeti za končni izid, kdo bi hotel danes še prerokovati, kako dolgo bo kakšna vojna trajala!).

Na Irskem vre. Brzjavke, ki so prispele iz vseh krajev na Irskem, pripovedujejo o napadih na orožniške postaje in proti carinarnicam in še o drugih neredih, ki so jih izvršili po raznih krajih zakrinkani in oboroženi ljudje.

Neko uradno poročilo pravi, da je bilo uničenih nad 50 orožniških postaj in iz nad 20 davčnih uradov so bile poropane vse knjige in listine. Bilo je napadeno tudi nekoliko sodišč.

Angleška vlada je predvzela važne korake v svrhu, da se postavi nasproti položaju na Irskem. Vsi listi pišejo o neredih, ki so jih povzročili sinnfeinovci po vsej deželi. Po teh brzjavkah bi bil cilj plenitve in uničevanja davčnih listin ta, da se napravi zmešnjava v angleški upravi.

Domače vesti.

Dr. Anton Gregorčič, ki je zadnji čas svojega begunstva prebil v Celju, se je v ponedeljek vrnil v Gorico in stanuje v Simon-Gregorčičevem domu v II. nadstr.

Imenovanje. G. okrajni sodnik in sodni predstojnik v Ajdovščini Dr. Herman Ferjančič, je imenovan deželnosodnim svetnikom na istem mestu.

Birmovanje. — V Gorici se bo delila sv. birma na binkoštno nedeljo v stolni cerkvi po pontifikalni sv. maši, ki bo ob 10. uri; v nedeljo pop. ob 5 uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Na binkoštni ponedeljek v stolni cerkvi po 10. sv. maši, in potem skoz celo osmino ob 8 uri zjutraj v knezonadškofijski domači kapeli.

Gimnazijski zrelostni izpiti. — Pred komisijo, imenovano od Generalnega civilnega komisarijata za julijsko Benečijo, so napravili gimnazijsko maturo sledeči kandidati: Draščič Peter, Franko Dušan, Hrovat Frančišek, Jasnič Vekoslav, Lazar Josip, Miklavč Oskar, Nanut Ljudevit, Persič Josip, Rupnik Josip, Stritof Valter (z odliko), Tomažič Gabrijel, Vesel Vekoslav, Urbančič Ivan, Urbančič Marij. — Kot delegat Generalnega civilnega komisarijata je predsedoval komisiji prof. Lorenzoni. Izpiti so se vršili skozinsko v našem jeziku in sicer na podlagi predpisov prejšnje vlade, izvzemši avstrijsko zgodovino, poleg tega pa je moral biti vsak kandidat podkovan v italijanščini in v italijanski zgodovini.

Izpiti zrelosti na slov. učiteljsku v Gorici. K izpitu se je prijavilo 25 kandidatov in 13 kandidatkinj. Zrelah je 6 kandidatov in 8 kandidatkinj, ponavljalni izpit iz 1 predmeta imajo 4 kandidatje, iz 2 predmetov 10 kandidatov in 3 kandidatkinje, repobiranih je 5 kandidatov, odstopili ste 2 kandidatkinji. Oktobra lanskega leta so bili dobili 4 kandidatje ponavljalni izpit iz 2 predmetov, 3 so bili od teh proglašeni za zrele, 1 mora ponavljati celi izpit.

To so pač klaverni uspehi, ki potrebujejo nekoliko komentarja: izpraševalna komisija ima dolžnost, ugotoviti sposobnost mladih učiteljev in učiteljic, ki so poklicani v vzgojo našega naroda. »Kakoršni so učitelji, tak bo narod!... Drugič so ti kandidatje žrtve žalostnih šolskih razmer. Kako naj se pač naučijo materinsčine, pedagogike, matematike in še drugih 14 predmetov brez šole, brez učnih sredstev, brez vadnice in brez profesorjev? Ako vlada ni hotela otvoriti zavoda, bi bila pač lahko dovolila zaposlovalni tečaj, kakor so bili med vojno. Zato je bilo na razpolago profesorjev in ravnateljem vred, ki bi bili prav radi prevzeli pouk na takem tečaju, in uspehi bi bili gotovo boljši.

Kakor slišimo, je ravnatelj pri zaključni seji predlagal, naj se s prihodnjim šolskim letom otvori učiteljske v vadnice vred, in je naprosil vladnega zastopnika profesorja Lorenzoni-ja, naj v svojem poročilu opozori vlado na dejstvo, da se bodo med Slovenci julijske Benečije začele širiti vrste analfabetov, ko smo pred vojno šteli le 3—4% analfabetov.

Janko Leban. — Letos poteka pedeseto leto, odkar je Janko Leban začel književno delovati. Rodil se je 21. aprila 1855 v Kanalu na Goriškem. Bil je učitelj in hiva zdaj kot upokojenec na Bukovici pri Škofji Loki. Pisateljstvo je začel l. 1870, torej v svojem šestnajstem letu. Deloval je malodane pri vseh slovenskih listih, in ne mogli bi naštetati samo naslovov vseh njegovih pesmi, povesti, novel, humoresk, znanstvenih razprav, pedagoških razmotirvanj, živopisov, prevodov ter cerkvenih skladb. Najbolj mu je bilo vedno pri srcu mladinsko slovstvo. Delaven je bil tudi na polju domače glazbe in je izdal »Zbirko cerkvenih pesmi za mešani zbor«, ki je znana po vsem Slovenskem. Janko Leban ima še več del, ki čakajo založnikov. Prav bi bilo, da se ta dela rešijo pozabe.

Danes, ko slavi Janko Leban 50 letnico svojega slovstvenega dela, prav od srca častitamo svojemu rojaku ob tolikem delu, ter želimo, da bi bil vzor in vzgled železne delavnosti našemu sedanjemu rodu, ki beži pred resnim delom!

Še na mnoga leta!

Našli so ga. — Konečno so vendar našli Jožefa Bandelj iz Podgore, kateri je bil ravno pred štirimi tedni izginil brez sledu. Našli so ga kakih dvajset minut nad vasjo v gozdu mrtvega. Roko ima odtrgano, uro poškodovano, daljnogled, ki ga je imel pri sebi, je ves razbit. Poleg njega ležita dve ročni granati. Vse kaže, da je na ročni granati tudi ponesrečil.

Preveč smo občudovali. — Preveč milosti, sv. Anton Padovanski! — Goričanom samim je vendar začelo postajati prevročje. »La Voce dell'Isonzo« je v soboto prinesla članek, v katerem toži, da preveč Italijanov iz kraljestva hodi občudovati »sveto« Gorico, mučenico, ki je toliko trpela v zadnji vojski. In ne le, da jo hodijo občudovati, ampak Gorica se jim tako vzljubi, ali pa oni Gorico tako vzljubijo, da kar tukaj ostanejo in se jim ne ljubi več

domov. Nad 10 tisoč priseljencev iz Italije da je danes nastanjenih v Gorici. Stanovanja, in sicer lepša in večja stanovanja, da imajo zasedena Italijani iz kraljestva. med tem ko domačini živijo v pol podrtih hišah, ki so vlažne in kjer od vsepovsod vleče zrak; vsak priseljenec si sme odpreti svojo trgovino, ali štacunico, kjer začne s par botilkami in par jerbasi pomaranč, — pa živi udobno in posedu brez skrbi skoraj cel dan v kavarni, med tem ko domači trgovci ob največjem trudu komaj shajajo in skoraj cel dan zijala prodajajo na vratih svojih trgovin. Zdaj šele ali zdaj že so začeli Goričani občutiti nesrečo poplave italijanskih priseljencev. Zdaj že kričijo, dovolj je občudovanja tega našega »svetega(?)« mesta, dovolj, dovolj in preveč je Tvojih milosti, sv. Anton Padovanski(!). »Duhov, ki sem jih klical, se iznebiti zdaj ne morem!« To je vendar značilno za naše laške Goričane! Pa pridejo morebiti enkrat še bolj h pameti!

Gostovanje tržaških slovenskih igralcev v Tolminu in Kobaridu. Tržaški igralci pod vodstvom g. Šimenca, priredijo na binkoštno nedeljo 23. t. m. in ponedeljek 24. t. m. v Tolminu in Kobaridu dva koncerta z zelo zanimivim sporedom, pri katerem sodelujejo gg. Šimenc, Ciril Bratuž, Alojzij Bratuž, ter g. dčna Kraljeva. Prvi koncert se bo vršil na binkoštno nedeljo ob 8½ v Tolminu, v veliki dvorani Hotela »Modrijan«, drugi na binkoštni ponedeljek ob 6h pop. na dvoršču gostilne Miklavč v Kobaridu. Ker bo to po dolgem času prvo gostovanje gled. igralcev v naših gorah, je pričakovati obilne udeležbe.

Goriška mladina priredi v torek 25. t. m. v dvorani kinematografa »Savoja« (prej dvorana Central) ob 9 uri zvečer predstavo z mešanim sporedom, katerega izpolnjujejo tržaški igralci pod vodstvom g. Marija Šimenca. Pristop k prireditvi bo dovoljen le proti vabilu. Vabila se dobijo v katoliški bukvarni v Gorici.

Tolminsko učiteljsko društvo bo zborovalo dne 24. t. m. ob 9h v ljudski šoli v Tolminu.

Ker se bodo pretresovale važne stanovske zadeve, pozivlja se učitelstvo, da se zborovanja polnoštevilno udeleži.

Odbor.

»Dekliška« Marijina družba« v Črnicah priredi v proslavo svoje desetletnice gledališko veselico na binkoštni ponedeljek, dne 24. maja t. l. ob 4½ popoldne (državni čas) v hiši št. 28 v Črnicah, z raznovrstnim vspeodom. K zabavni prireditvi vabi uljudno odbor.

V Velikih Žabljah priredi na binkoštno nedeljo dne 23. maja tankajšnja mladina narodno veselico (na grajskem dvorišču) z zelo obširnim in zanimivim sporedom. Začetek ob 4½ pop. V slučaju slabega vremena se bo vršila veselica na bink. ponedeljek.

Oj te rečne granate! Na praznik Vnebohoda popoldne sta šla 17-letni Masten in 14-letni Cijan iz Sovodenj k Soči ter metala v vodo ročne granate. (petarde), ki so se v roki prižgane v vodi razpočile in tako pokončevale ribe. Enemu izmed imenovanih je italijanska ročna petarda v roki razpočila in oba razmesarila. Žalostni starši so pobirali raztržene ude svojih sinov in jih v rokah prenesli domov, odkoder so bili minuli petek ob ogromni udeležbi ljudstva položeni k večnemu počitku na sovedenskem pokopališču.

V pojasnilo. — Da ne bo nepotrebnega nespornazumljenja, izjavljam, da nimam s kritiko »Burk«, ki je izšla v »Edinosti« pod šifro »—« nobenega stika in da se pod vsako svojo literarno ali gledališko oceno podpisujem s polnim imenom. — Alojzij Res.

Za sklad »Goriške Straže«. Ob proslavi neke pedestletnice g. Vrtovina Si-podroba pl. Poljubimskega daroval C. Strahota 10 lir.

Dar. O priliki odhodnice dr. A. Gradnika je nabrala dužba gospodov pri g. J. Toroš-u v Medani 100.— L za »Šolski dom«. Hvala lepa!

2. št. »Mladike« je izšla. Vsaka šte. stane 1 L. celoletno 8 L. Kdor se misli naročiti na list, naj se prikladi do 15. junija s tem, da pošlje tudi naročnino.

Razno.

Češka vlada za jugoslovenske dijake Čehoslovaška vlada je dovolila gotovo vsoto denarja za zgradbo posebnega doma v Pragi, v katerem bi imeli jugoslovenski dijaki na razpolago stanovanje in hrano, in sicer siromašnejši brezplačno, bogatejši pa po znižani ceni.

Wilson znova zbolel. — Iz Amerike se poroča, da je Wilsonovo zdravstveno stanje mnogo bolj opasno, kakor se sploh sodi. Osebe, ki so okoli njega, se bojé, da se mu prvotna bolezen v hujši meri ponovi.

Dunajski otroci v tujini. — Občinski urad za higijeno na Dunaju objavlja statistični izkaz, iz katerega je razvidno, da je bilo do zdaj 63 tisoč in 665 dunajskih otrok na prehrani v inozemstvu.

V vseh mestih Nemške Avstrije so stopili v stavko kancljijski uradniki, ki so prideleni sodnijskim uradom. Zahtevajo povišanje plače.

Zudi štrajk. — V vojni, katero vodita Poljska in Ogerska proti Rusiji, so sklenili italijanski, angleški in francoski železničarji, da ne bodo na železnicah sprejeli in prevažali nobenega vojnega materiala, ki bi bilo namenjeno proti Rusiji. Tudi goriški in tržaški železničarji so sklenili, da odločno odklanjajo vsak transport vojnega materiala, ki bi bil namenjen čez mejo.

Ruske trgovske ladje v Jadranskem morju. V Belgradu se je ustanovila ruska banka z glavnico 100 milijonov dinarjev. Eden izmed največjih delničarjev te banke je bivši predsednik Denikinove vlade. Banka namerava vzdrževati reden parobrodni promet med Dubrovnikom, Barom, Skadrom in Dračem s 14 ruskimi trgovskimi ladjami, ki se sedaj še nahajajo v Carigradu. Razun tega poskrbi banka za jugoslovensko poljedelstvo velike množine poljedelskih strojev, ki so bili prvotno namenjeni za obnovo južne Rusije.

Strašni topovi. Ko so pred dvema letoma Nemci namerili svoje 42arje v Pariz, je ves svet občudoval te strašne topove. In vendar so največji nemški topovi nosili v daljavo do 140 kilometrov. Iz Pariza pa poročajo o izumu nekega francoskega inženirja, ki je sestavil topove, kateri nosijo v daljavo do 240 kilometrov. S temi topovi bi se dal iz Maribora obstreljevati Trst. Kakšna bo pač bodoča vojna, če se bodo vojni izumi tako množili? Ali pa sploh ne bo mogoče, ker bo vojna tehnika in zrakoplovstvo tako napredovalo, da se bo dala sovražna država razrušiti tekom enega dne.

Letina na Madžarskem. Madžarska vlada razglša, da je letos pričakovati silno bogate žetve, tako da po žetvi dovoli splošni promet z živili. Žetev bo dva do tri tedne poprej kot druga leta.

Češka industrija se krasno razvija. Čehi imajo danes do 80 odstotkov vse industrije bivše avstrijske monarhije.

Čehoslovaška je dobila iz Amerike za šest milijard bombaževine. Plačala bo s tem, da vrne polovico izdelanega blaga, druga polovica pa bo zadostovala za celo leto vsemu prebivalstvu za obleke.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani. V bilančni seji, ki se je vršila dne 14. t. m., je odobril upravni svet bilanco za l. 1919. Vštevekš prenos dobička iz leta 1918 v znesku K 116.354'85 znaša čisti dobiček za leto 1919 K 3.059.687'86.

20. rednemu občnemu zboru banke, ki se bode vršil 8. 6. t. l., se bo predlagalo poleg raznih dotacij za rezervne fondе itd. izplačati za leto 1919 9% dividendo, K 36'— na delnico.

Stanje vlog je zopet znatno naraslo in znaša približno K 150.000.000'—, ostali upniki pa K 188.000.000'—. Z ozirom na dnevno večji promet in zaradi primerne ojačenja lastnih sredstev se bo predložilo občnemu zboru zvišanje delniške glavnice od 30 na 50 milijonov kron ter pozneje na 100 milijonov kron.

V Dornbergu priredi mladina dne 6. jun, t. l. veliko veselico. Na vzporedu so lepe pevske točke in pa veseloigra: Občinski tepček. — Obeta se lep užitek.

Vprašanja in odgovori.

P. Renče. Beguncem se oprava brezplačno prevažuje do 16. 6. 1920. Rok do tega dne je bil podaljšan.

J. F. Gront. Naknadna izmenjava se bo vršila po objavi 2. člena zakona o valut, ki določa, da se vsakomur, ki ni mogel vsled višje sile v določenem roku (t. j. v času od 10. 4. do 19. 4. 1919.) menjati avst. ogr. kron v lire, dovoli naknadna izmenjava. Kdaj bo 2. člen objavljen, še ni znano. Od kompetentne strani se nam je zagotovilo, da se to zgodi takoj po ugotovitvi državnih mej. Ker je rečeno, da je morala izostati izmenjava vsled višje sile, bodo prišli pri naknadni izmenjavi le tisti v poštev, ki so bili za časa izmenjave v begunstvu ali ujetništvu.

V. B. Ponikve. Rudar, ki je prejemal rento po nezgodi iz Ogrske, naj potrpi do ureditve notranjih razmer na Ogrskem, potem naj se pri dotičnem rudniškem ravnateljstvu oglasi s primernimi dokazili in

: Tehnični juridični urad :
za vojne škode
izdeluje prošnje za odškodnino n predlume — Izvršuje-cenitve škode l. t. d.

Inženir FRANC PARASCANDOLO
stavb. računovodja ANTON CANDIAGO
in ALEKSII PLINIO.

Provizorični urad »BANCA DEL FRIULI«
GORICA — Corso Verdi 34 — GORICA.

zahteva doplačilo zaostalih zneskov in daljno izplačilo.

J. M. Kobarid. Petrpitate, prosimo, do prihodnje številke.

Lištnica uredništva. — P. Š. G. Tr. Berite listnico uredništva v št. 19. Velja za vse, tudi za Vas.

Ž. V. Črč. O rutah se mi v našem listu ne bomo prerekali.

I. K. Št. Se bo porabilo.

Šč. Lok. — Tista pesmica onega vrlega mladeniča je res »sirota«, ni za tisek. **Ig. P. P.—e.** O priliki.

I. G. Kob. — Prihodnjič. — Brez podpisa — nič.

Veseličarjem na znanje. — Smo odločno proti temu, da bi objavili v našem listu veselice s plesom, ker smo proti plesom. Tudi nikakor nimamo prostora, da bi prinašali cele sporede veselic. Vsak veselični odbor naj poskrbi sam za večjo reklamo v svojem kraju in okraju. — Pripravljene smo le pod rubriko: »Prireditve« priobčevati kraj, kjer se bo kaka veselica priredila, in prostor in uro, kje in kdaj se bo vršila. A tudi to le proti plačilu.

TEDENSKI KOLEDAR. M A J.

23. Nedelja, Binkošti. Prihod Sv. Duha.
24. Poned., Bink. poned., Mar. Dev. p. Kr.
25. Torek, Gregor VII. p., Urban. p.
26. Sreda, † Kvatre, Filip Neri;
27. Četrtek, Magdalena, Paciška;
28. Petek, † Kvatre, Avguštin;
29. Sobota, † Kvatre, Maksim.

Andrej Golja

Gorica TRAVNIK 21 Gorica

Zaloga vsakovrstnih lesenih izdelkov, kakor: škafoy, orn, stolic, sit, rešet in druge suhe robe. — Velika izbira košev in kuhinjskih potrebščin.

Naznanilo otvoritve.

Čast mi je javiti slav. občinstvu, da otvorim dne 20. maja t. l.

Restavracijo Central

v hiši „Centralne posojilnice“ na korsu G. Verdi hšt. 32.

Z zagotovilom najtočnejše postrežbe z gorkimi in mrzlimi jedili, z najboljšim vinom in drugimi pijačami, priporočam se svojim rojakom najtopleje,

udani

Andrej Podgornik

lastnik in voditelj „Restavracije Central“.

Slovenske leposlovne knjige. Mašne knjige.

Valjavec, Italijansko slovenski slovar cena vezan 7 L.

Nasveti za hišo in dom, cena mehko vezan 8 L — cena trdo vezan 10 L.

Pravila za oliko cena 6 L.

Gregorčič Poezije I. zvezek (novost) cena vezan 5 L.

Dostojevski. Besi, Roman v 3. delih (novost) cena L 15.20.

ima v zalogi:

Knjigarna Kat. Tisk. Društva

:: GORICA, Montova hiša ::

Zaloga na debelo in na drobno.

Cigaretnega papirja „Abadie“ „Excelsior“ „Union“ i. t. d. :: :: ::

Svalčice za cigarete „Abadie“, „Excelsior“ :: :: ::

Slike z okvirji in brez okvirjev ::

Rožni venci, svetlinje i. t. d. :: ::

Uradni papir vseh vrst :: :: ::

Šolski zvezki :: :: ::

Svilnati papir razne barve za rože, in druge pisarniške potrebščine ::

Zaloga pomnoževalnih aparatov. Sprejemajo se naročila pechatov.

Podružnica Ljublj. Kred. Banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Obrestuje vloge na knjižbē po 3 1/2 %, na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo in tuzemstvo po dnevnem kurzu.

RAZGLAS.

Pri podpisnem sodišču je razpisano mesto začasnega pisarniškega pomočnika z dnevno plačo L 2.60 in s tozadevno draginjsko doklado, ki znaša mesečno najmanj L 101.

Prosilci naj se zglase čimpreje osebno predstojništvu podpisanega sodišča.

Predstojništvo okrajnega sodišča v Cerknem.
dne 10. maja 1920.

Drašček Fanny, Gorica

Via Rastello št. 1

trgovina s kolonijalnimi in mešanimi blagom na drobno in na debelo. Dobra moka bela in koruzna, fižol, ječmen itd. Blago sveže. Priporoča se za obilen obisk. — Postrežba dobra. — Cene zmernе.

Na prodaj je oprava za trgovino

in sicer: stelaže, dolga miza s predali, tri tehtnice in drugo.

Naslov pove uprava „GORIŠKE STRAŽE“.

Rateče Jugoslavija.

Vilo obstoječo iz dveh nastropj, kletjo in vrtom, zamenjam z enako v Gorici, goriški okolici ali v Trstu. Natančneje, Gorica, Corso V. E. 85. Marija Buti Pezzano.

Velik ognjegaški voz

je na prodaj v Postojni št. 7.

G. TEMIL

GORICA, ul. Carducci št. 1. (nasproti Montu)

Odlikovana delavnica na elektriko za brušenje vsakovrstnega rezilnega orodja; v zalogi ima na razpolago rezilne in toaletne potreščine.

Ravnokar je došlo vsakovrstno spomladansko biago črno in plavo, primerno za birmance, po zmernih in stalnih cenah. Za obilen obisk se toplo priporoča :: :: ::

Andrej Mavrič,

kroj. mojster v Gorici, Travniki 22.

Ravnokar došla!

Velika množina šivalnih strojev iz najboljših nemških tovarn za krojače, čevljarje in šivilje in vsi v to stroko spadajoči predmeti. — Lastna mehanična delavnica. — Priporoča se

Tvrška Franc Saunig, Gorica
Gospodsk. ulica

:: sedaj Via Carducci št. 25. :: ::

URAR M. ŠULIGOJ, priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano urarsko obrt. Obenem naznanja, da se je preselil v svojo hišo pri državnem kolodvoru.

: Peter Gruden :

Gorica - Piazza Grande 6 - Gorica.

Priporoča svojo zalogo najboljših vin in mešanega blaga. Postrežba točna in solidna.

Po okolici tudi na dom.

Občina Volče

proda iz lastnih gojzdov sekanje okoli 25.000 metrov bukovih drv. Natančnejše pogoje se izve pri županstvu v Volčah.

Župan.

O. BRUGGNALLER GORICA

Nunska ulica št. 3-5.

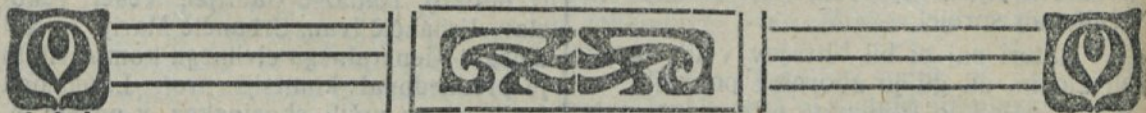
Prodajaina mrtvaških predmetov

VELIKA ZALOGA KINČA ZA RAKVE VSAKE VRSTE.

Lastna delavnica za rakve in vence iz suhih cvetlic; obleke in črevlji za mrtve, vsakovrstni žalni predmeti, sveče iz pravega voska; pajčolani, venci in šopki za neveste, birmance in za prvo sv. obhajilo.

WSAKOVRSNE SUHE CVETLICE.

—: Cena izven vsake konkurence —: Sprejemamo tudi posebna naročila.

Veletržca z vinom

BRATA ABUJA GORICA

Via S. Antonio 4 in na Kornu št. 8 (prej Kaučič)

prodajata na debelo

navadna: vipavska, istrska, briska, dalmatinska, furlanska in italijanska vina;

flna vina in šampanjce v butilkah, maršalo;

raznovrstne likerje, kakor: Fernet Branca, Cognac;

razna žganja (tudi na drobno), Vermouth in špirit.

E. RIESSNER (prej) Pavlin E.

Nunska ulica 10 — GORICA — Nunska ulica 10.

nasproti „BELEMU ZAJCU“.

VELIKA ZALOGA

mrtvaških rakev, nagrobnih vencev, trakov, umetnih cvetlic; posebnih vencev za neveste, cvetlic za cerkve, palm, vencev za novomašnike in poroke, mrtvaških oblek itd.; papirja in drugih potrebščin za okrašenje rakev, zlatih črk voščenih sveč itd.

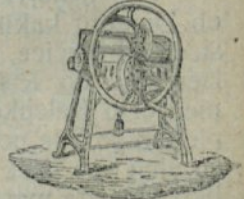
CENE BREZ KONKURENCE.

M. BREZIGAR in SIN

GORICA, Ul. Carducci (nekd. Gospodsk. ul.) št. 19 (v dvorišču).

Edina zaloga kmetijskih strojev in plugov, znamenitih čeških tovarn, se priporočata slav. občinstvu.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJÉ Dr. J. Bačar in V. C. Hansen

zobotehnik

ulica 24 Maggio (prej ulica Tre Rē) štev. 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8 1/2 do 6 ure — ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.

Umetni zobje po najnovejši tehniki.

Dr. Bačar izvršuje ravnotam svojo splošno zdravniško prakso.